EHLİKİTAP

Ehlikitap veya 'kendilerine kitap verilenler' diye adlandırılan kitlelerden bahseden Kur'an ayetlerinin sayısı 70 küsurdur.

Ehlikitap; kitap sahibi olanlar, kitabı olanlar, peygamberler tarafından getirilmiş kitapların birine inananlar gibi anlamlar yanında, yazmayı bilenler, izlemekte oldukları bir kitaba sahip bulunanlar, kitap okuma alışkanlığı olanlar gibi anlamlara da gelir,

Kitap, vahyin adlarından biri olduğuna göre (bk. burada, Kitap mad.) Ehlikitap, vahye muhatap olmuş topluluk anlamına gelecektir. Ve bu anlamda her topluluk kitap ehlidir. Çünkü Kur'an, her topluma mutlaka bir peygamber gönderilmiştir diyor. (35/24) Öte yandan, Kur'an, peygamberlerin sayısını kendi bünyesinde adı geçenlerle sınırlamamıştır. Haklarında bilgi verilen peygamberler yanında, kendilerinden bahsedilmeyen peygamberler de vardır. O halde kitap sahibi topluluklar, Kur'an'da adı geçenlerden ibaret değildir. Bu bakış açısının bir gereği olarak, Hz. Peygamber, Sâbiî ve Mecûsîlere, kızlarını almak ve kestikleri hayvanların etini yemek dışında, Yahudi ve Hristiyanlar gibi davranılmasını emretmiştir. İslam bilginleri, işte bu yüzden, ehlikitap deyiminin hukuksal çerçevesini mümkün oldukça geniş tutarlar. Hatta Zerdüştîler, dağınık parçalar halindeki Zend-Avesta'yı bir kitap halinde toplayarak, ehlikitap topluluk kavramı içine girmeyi denemiş ve kısmen başarmışlardır.

Kur'an'ın, Hz. Peygamber'in ve fıkıhçıların ortak kullanımıyla, Ehlikitap deyimi özel çerçevede Yahudiler ile Hristiyanları ifade eder. Bununla beraber, deyimin diğer Kur'ansal boyutlarını dikkate almamızı engelleyecek hiçbir ayet yoktur.

Ehlikitap, tevhit dini olan peygamberli dinlerin İslam'dan önceki temsilcileri ve taşıyıcılarıdırlar. Kur'an bu topluluğun kendilerine verilen emaneti yozlaştırdıklarını, nebileri öldürmeye (bk. burada, Beniisrail mad.), hatta Allah'a ortak koşmaya kadar giden fenalıklar işlediklerini söyler ve sık sık hatalarını düzelterek onları doğruya, insaflı olmaya, Allah'a verdikleri sözü tutmaya çağırır.

Şu bir gerçek ki, Kur'an, Ehlikitap'ı mutlak düşman hedef olarak göstermemekte, tam aksine, tevhit gerçeğinin egemenliğini sağlamada işbirliğine çağrılan bir birliktelik unsuru olarak değerlendirmektedir. Ehlikitap bir nevi kıskanç-âsi kardeşler topluluğudur.

Ehlikitap'ın en büyük hatası, tanrısal vahyin son temsilcisi olan Hz. Muhammed'i tanıyıp dinlememektir. Onların bu yanılgısına sebep, ellerindeki vahiy ürünü kitapları art niyet ve çıkarcılıktan uzak bir mantıkla okumamalarıdır. (5/68) Kur'an buna, 'kitabın bir kısmını okuyup diğer bir kısmını görmezlikten gelmek' diyor. (2/85) Bu, yine Kur'an'ın ifadesiyle, kendilerine bir Allah elçisi geldiğinde, ellerindeki kitabın o elçiye ilişkin beyanlarını göz ardı ederek inkâra gitmek şeklinde sergilenen bir davranıştır. (2/100-101) O halde Ehlikitap'ın vahyin son temsilcisi Hz. Muhammed'i inkârları bir bilgisizlik, delilsizlik olayı değil, bir inat ve haset olayıdır. (2/121,144,146; 6/20,114) Onlar, bilip durdukları halde hakkı kirletmekteler. (3/70-71)

Kur'an, kitap ehlinin inat ve kıskançlıktan doğan tahrip ve fesatlarına dikkat çekmekle birlikte, Müslüman toplumun onlara sıcak bakmasını esas almış ve bu kitleye farklı bir statü tanımıştır. Onların yemekleri yenir; kestikleri, avladıkları hayvanlar da yenir. (5/5) Doğaldır ki, bu yenen yemek ve hayvanların, Müslümanlara yasaklanan cinsten (örneğin, domuz) olmaması gerekir. (Bu konuda geniş bilgi için bk. Elmalılı, 3/1577-1581)

Kur'an Ehlikitap'la mücadelenin en güzel biçimde yapılmasını emreder. Sertlik, bunların sadece zulme sapanlarına uygulanacaktır. Ankebût suresinin 46. ayeti bu emri verirken, Kur'an'ın evrensel enginlik ve rahmetine uygun şu gerekçeyi de gösterir:

"Onlara deyin ki, 'Biz Müslümanlar, bize indirilene de inanmışızdır, size indirilene de. Ve bizim ilahımız da, sizin ilahınız da birdir. Ve biz o biricik ilaha teslim olmuş kişileriz."

Ehlikitap kitlelerin tümü, Allah'ın birliği etrafında beraberliğe çağrılmaktadır. Âli İmran 64. ayet, bu noktada, tarihin ilk birlik (unification) çağrısıdır. Ve bu çağrının esasım, Yaratıcı Kudret'in birliğine iman ile insanın insana kul olmasının reddi oluşturmaktadır.

Kur'an'ın bu evrensel çağrısını, dinler tarihi ve insanlığın birliği açısından değerlendiren tnüfessir Elmalıh, sözün özünü şu güzel cümle ile ifadeye koymuştur: "Dinî yüceliş ve gelişme, vicdanların parçalanma/bölünme ifade eden özelliklerinde değil, toplu ve birlik olmalarında ve çerçeveyi geniş tutmalanndadır." (bk. Tefsir, 2/1132) Kur'an-ı Kerim'in, üzerinde olduğumuz ölümsüz mesajı şöyledir:

"De ki, 'Ey Ehlikitap! Sizin ve bizim aramızda aynı olan şu söze gelin: Allah'tan başkasına kulluk etmeyelim. O'na hiçbir şeyi ortak koşmayalım, Allah'ın berisinden, bazımız bazımızı rabler edinmesin!" (Âli İmran, 64)

Bu ayette geçen 'bazımız bazımızı rabler edinmesin' ifadesinin ne anlama geldiği Hz. Peygamber'den sorulduğunda Tanrı Elçisi şöyle buyurmuştur:

"Din temsilcilerinin sözlerini Allah kelamı gibi benimsemek, onları rab edinmek olur. Hristiyanlar bunu yapmıştır."

Resuli Ekrem'in bu sözünde din bahsinin en önemli noktasına dikkat çekilmiştir. Tarih içinde, Allah'ın, insanı mutlu etmek için gönderdiği dinin, insanın başına bir felaket kasırgası gibi musallat olması, din adına söz sahibi yapılan bazı kişilerin, gizli bir biçimde kendilerini ilah ilan etmeleri ve bunu da dinin bir gereği gibi göstermeleri yüzündendir. Kilise Hristiyanlığı, bu hastalığın temel kurumudur.

Şu bir gerçek ki, bütün dinler tarihi boyunca, hemen her coğrafyada, gerçek dine karşı en büyük belayı sergilediği halde kendini o dinin yerine koyan bir 'sahte din' olagelmiştir. Bunun tarihte en tipik ve zalim örneği, engizisyondur. Gerçek dindarları, din adına kahra uğratan bu zulüm ocağının, din gerçeğine din adı altında indirdiği darbe, bütün din düşmanlarınınkinden daha büyüktür.

Ehlikitap'ın sapması doymazlık, sonu gelmez istekler ve kalp ka-

tıhğı olarak gösteriliyor. (57/16) Bu illetler, gerçeği görmeyi engeller ve akla değer verme yeteneğini yok eder. Bu illete tutulan Ehlikitap din bilginleri ve önderleri İslam mesajına kinle bakmışlardır. Çünkü İslam, insanın insana kulluğunu, hem ruhsal- hem de ekonomik yönden yıkmaktadır. Kilise babaları ise bu iki kulluğu son derece ustalıkla yürütüp faturayı Tann'ya kestikleri halde fiilî ilahlığı kendileri yapan zorbalar haline gelebilmişlerdir. Engizisyon, bu zorbalığın din şemsiyesi altında yaşatılmasıdır. Engizisyon babaları, Tann'ya fatura ettikleri tavırlanyla, insan hayatını cehenneme çevirmiş, insanı Allah'tan uzaklaştırmalardır. (3/99)

Kur'an, dünya hırs ve saltanatını din maskesi altında sürdüren engizisyon kodamanlarının gerçek yüzlerini şu beyanla ortaya koymaktadır:

"Ey iman sahipleri! Şu bir gerçek ki, hahamlardan ve rahiplerden birçoğu halkın mallarını uydurma yollarla tıkabasa yerler de insanları Allah'ın yolundan usandırarak vazgeçirirler/insanlan Allah yoluna karşı konuma getirirler/insanları, su yolunu kesmiş zehirli yılanlar gibi ürkütürler. Altını ve gümüşü depolayıp da onlan Allah yolunda harcamayanlara korkunç bir azap muştula!" (Tevbe, 34)

Kur'an'ın Ehlikitap'la ilgili beyanları incelendiğinde bu kitlenin olumsuz tavır ve davranışlarının şöyle bir tabloya vücut verdiği görülür:

1. İnat, kıskançlık ve çıkar hesapları yüzünden, vahyin son tebliğcisini reddederek peygamberlik kurumunun seyrine ters bir tutuma girmek.

2. Allah'a verdikleri sözü yani mîsakı unutarak nebilere karşı çıkmak. (3/187; 7/169)

Mîsaka ters davranışın en kötü belirişi, Allah'ın ayetlerini basit menfaatler karşılığı satmak', veya yozlaştırmaktır. Kur'an, Ehlikitap'ın bu fenalığına ısrarla dikkat çekmektedir.

Tanrısal ayetleri basit çıkarlar için satmak iki görünüm arz eder: Allah adına yalan uydurmak, Allah'ın hüküm ve emirlerini değiştirmek veya gizlemek. Ehlikitap, bu kötü huyların hepsine bulaşmıştır. Bu illete değinen Kur'an ayetlerinde şu ifadeler dikkat çekiyor:

"Lanet olsun o kişilere ki, kitabı elleriyle yazarlar da sonra 'İşte bu Allah katındandır' derler. Bunu, yazdıklarıyla çok az bir karşılık elde etsinler diye yaparlar. Lanet olsun onların ellerinin yazdığına, lanet olsun onların bu yolla kazanmakta olduklarına." (Bakara, 79)

"Onlardan bir zümre vardır, aslında kitaptan olmayan bir şeyi siz kitaptan sanasınız diye, dillerini kitapla eğip bükerler. O, Allah katında olmadığı halde, 'Bu, Allah katındandır' derler. Bilip durdukları halde, Allah hakkında yalan söylerler." (Âli İmran, 78)

"Allah, kendilerine kitap verilenlerden şu yolda mîsak almıştı: 'Onu insanlara mutlaka açık seçik bildireceksiniz, onu saklamayacaksınız.' Ama onlar kitabı sırtlarının gerisine attılar, basit bir ücret karşılığı onu sattılar. Ne kötü şey satın alıyorlar!" (Âli İmran, 187)

Kur'an, bu yanlış alışverişi kitap ehlinin karanlığı satın alması olarak tanıtır. Bu, Allah'a giden yolun karartılması sonucunu verecektir. (4/ 44)

Ehlikitap'ın sapma noktalarının en önemlilerinden biri olan 'Allah'ın ayetlerini menfaat karşılığı satma' illetini açıklayan müfessir Elmalılı, şu tespiti yapmayı da ihmal etmemiştir. "Ne yazık ki, hayli zamandan beri Müslümanlar da bu hale düşmüşlerdir." (bk. Tefsir, 2/1253)

Tam bu noktada, Son Peygamber'le ilgili Ehlikitap tavrını ifadeye koyan şu ayete yer verebiliriz:

"Ey Ehlikitap! Resulümüz size geldi. Kitaptan saklamış olduklarınızın çoğunu size ayan beyan açıklıyor; birçoğunu da dokunmadan bırakıyor. Şu bir gerçek ki, size Allah'tan bir ışık ve apaçık bir kitap gelmiştir." (5/15)

Ehlikitap'ın uyarı gerektiren yanlışlarından biri de, onlardaki din sınıfının ikiyüzlülüğü olarak veriliyor. Onlar, ilahî kitabı okur, halka doğruyu-dürüstlüğü emrederler ama kendi benliklerini unuturlar. (2/44)

Ehlikitap'ın sapma sebeplerinden biri de dinde gulüv yani aşırılık, ifrat ve azgınlıktır. Dinde gulüv, gerçeğin tersine gitme, hakkın zıddına iş görmedir. (5/77; 4/171) Ehlikitap'ın bu sapışı, bağy kelimesiyle de ifade edilmiştir ki, o da azma, başkasının

hakkına tecavüz, doymazlık, sınır tanımamadır, (bk. burada, Bağy mad.)

Kilise babaları, Allah'ın yerine hüküm vermeye kalkmak ve Yaratıcı'ya ait nitelikleri kula vermek suretiyle de bir bağy sergilemişlerdir. Kendilerine kitap ve tanrısal ilim verildikten sonra parçalanıp didişmeye gitmeleri işte bu bağy yüzündendir. (3/19)

Bağy onları o hale getirmiştir ki, Hristiyan kısmı Yahudileri, Yahudi kısmı da Hristiyanları batmış görür. Bunların her biri, cennete sadece kendilerinin gideceğini, başkalarının asla oraya giremeyeceğini iddia eder. (2/111) Her biri, ötekilerin hiçbir işe yaramadığını öne sürer. (2/113) Her biri doğruyu ve güzeli bulmak için onların yoluna girmenin şart olduğunu savunur, (2/135) Ve her biri Allah'ın oğlu ve sevgilisi kendilerinin olduğunu ilan eder. (5/ 18)

Kur'an, bu dar kafalılığa, bu bağnazlık ve tekelciliğe hayal, kuruntu, aldanış demekte ve Müslümanları böyle bir yola gitmemeleri için uyarmaktadır. Kur'an'ın şu beyanları, sadece Ehlikitap'a değil, bütün insanlığa ders vermektedir:

"Yahudi yahut Hristiyan olandan başkası cennete asla giremeyecek' dediler. Bu, onların hurafeleri/anlamını bilmeden okuyuşları/kuruntularıdır. De ki onlara, 'Eğer doğru sözlü iseniz hadi getirin susturucu kanıtınızı!" (2/111)

Bu ayet, hiçbir kişi veya toplumun kendisinin cennetlik olduğunu ispatlayamayacağını ortaya koymaktadır. Buna karar vermek, Allah'ın tekelindedir. "Benim mabedim dışında kurtuluş yoktur" iddiası, Kur'an'a göre Allah'ın karar hakkına bir tecavüzdür. Kurtulacak olanlar, iddia sahipleri değil, değer üretenlerdir:

"İş ne sizin kuruntulannızla/hurafelerinizle/anlamını bilmeden okuyuşlarınızla ne de Ehlikitap'ın kuruntulan/hurafeleri/anlamını bilmeden okuyuşlanyla çözülür. Kötülük yapan onunla cezalandırılır. Ve böyle biri, kendisi için Allah dışında ne bir dost bulur ne de bir yardımcı." (Nisa, 123-124)

Bu ayetler, din mensuplarının dış patente sığınarak cenneti tekeline almalarına indirilen bir darbedir. Cennet, Allah'ın tekelindedir ve O onu, kendisine inanıp barışçıl hareketler sergile-

yenlere layık gördüğünü açıkça bildiriyor..

Ehlikitap'ın, kendi mabetleri dışındakileri batmış göstermelerinin zorunlu sonucu, kendilerine tam teslim olmayanlardan hoşnut olmamalarıdır. Hz. Peygamber'in dikkati şöyle çekiliyor:

"Sen onların **öz** milletlerine uymadıkça Yahudiler de HrisUyanlar da senden asla hoşnut olmaz." (2/120)

Bu ayette din değil de millet deyiminin kullanılmış olması çok ilginçtir. Bu demektir ki, Ehlikitap'ın uymaya çağırdıkları ve çağıracakları, saf din değil, dine de bünyesinde yer vermekle birlikte, siyasal-sosyolojik unsurlar da içeren millettir. Batıda dinin siyasal, ırksal ve coğrafî değerlere bir türlü egemen olamadığını gördükçe Kur'an'ın bu ifadesindeki uyarıya hayranlık duymamak mümkün değildir.

Madem ki, Ehlikitap kendi milletlerinin, milliyetlerinin uydusu olmayanları sevmezler, o halde onlar evrensel bir ruhun gönül dostu (velî) olmaya layık değillerdir. Evrensel mesajın kan ve ırk üstü temsilcileri olan Kur'an toplumuna şöyle deniyor:

"Ey iman edenler! Yahudileri ve Hristiyanlan dostlar edinmeyin! Onlar birbirlerinin dostlarıdır. Sizden kim onları dost edinirse/onları işlerinin başına getirirse o, onlardandır. Allah, zalimler toplumunu doğruya ve güzele kılavuzlamaz." (Mâide, 51)

Ehlikitap'ın dost edinilmemesi söyleniyor. Bu onların düşman tutulmalarını gerektirmez. Bir insanın dost olmaması düşman ilan edilmesini gerektirmez. Arada farklar vardır. Ehlikitap velî olmaz ama muâhed (anlaşmalı, birlikte yaşanır kişi) olur ve olmalıdır. Ehlikitap'la dost olmamamızın anlamı onlarla ilişkiyi kesmek, onların yanına uğramamak, onlarla savaş halinde olmak hiç değildir. Onlarla birlikte yaşanır, dinlerine, ibadetlerine saygı gösterilir. Hatta Hz. Peygamber onlara, kendi mescidinde ibadet etme izni bile vermiştir.

İslam tarihi boyunca Müslümanlar Ehlikitap'ın dinlerini hep korumuş, onlara her devirde ve her zeminde din ve düşünce hürriyeti götürmüşlerdir. Hatta Müslümanlar onları, bazen, Hristiyan dindaşlarının zulümlerine karşı korumuşlardır.

Şu bir gerçek ki, bir Müslüman için bir kitap ehli en büyük nebiler arasında yer alan Hz. Musa'nın veya Hz. İsa'nın bağlısıdır ve yalnız bunun için bile korunmaya layıktır. Çünkü Müslüman vicdan hem Musa'ya hem de İsa'ya inanmakla yükümlüdür. Ve böyle bir vicdan, hatası ne ölçüde büyük olursa olsun, bir Ehlikitab'ı Hz. Musa veya İsa'nın emaneti sayar. Fakat ne yazık ki, aynı şeyi kitap ehli için söyleyemeyiz. Onlar Hz. Muhammed'i peygamber sayıp ona saygı duymadıklarından, Müslüman onlar için saygıya layık olmayan bir sapıktır. Hatta Hz. Muhammed'i bile bir sapık görme bahtsızlığı sergilemişlerdir.

Günümüzden 700 yıl önce yaşamış olan Mevlana Celaleddin'le İtalyan şair Dante'yi mukayese eden İngiliz oryantalist Nicholson şu tespiti yaparken derin bir acı duymuş olmalıdır: "Mevlana, sokak köşelerindeki Hristiyanlann küçük görülmesini Tann'yı gücendirecek bir davranış olarak nitelerken, O'nun ölümünden birkaç yıl sonra İlahî Komedya'sını kaleme alan Dante, eserinde, Müslümanların Peygamberi'ni cehennemin alt tabakalarında yanan bir zındık olarak gösteriyordu."

Batı'nın, kendisi dışındakilere bakışı, işte budur.

Bu söylediklerimizin, Müslüman vicdanındaki yaratılış zemini Kur'an tarafından çizilirken şöyle deniyor:

"Siz öyle kişilersiniz ki, onlar sizi sevmedikleri halde siz onları seversiniz. Ve kitabın tümüne inanırsınız. Onlar ise sizinle karşılaştıklarında 'İnandık!' derler; baş başa kaldıklarında ise size öfkelerinden parmak uçlarını ısırırlar. De ki onlara, 'Öfkenizle geberin!' Allah, göğüslerin içindekini çok iyi bilmektedir." (Ali İmran, 119)

Ehlikitap, İslam paktının dışına itilmez. Onlar Müslümanlarla birlikte yaşayabilirler ve her türlü hak ve hürriyetleri Müslüman devletin koruması altındadır. Bu koruma ve güven sağlama karşılığında onlardan bir tür koruma vergisi (cizye) alınır. Onlar, Müslümanlara emanet edilmiş sayılırlar. Bir başka deyimle, onlar Müslümanların zimmetindedirler. Bu yüzden onlara, İslam fıkhında zimmî adı da verilir. Kısacası, Müslümanlar onların mal, ırz, hürriyet ve imanlarını korumayı taahhüt etmiş, bu sorumluluğu üstlenmiş olurlar.

Ehlikitap'ın dost olmayışlarının zorunlu sonuçlarından biri de onların, tıpkı müşrikler gibi, Müslümanlara iyilik ve hayır gelmesini istememeleridir. (2/105, 109; 3/ 69)

O halde, müminler, Ehlikitap'tan herhangi bir fırkanın bağlısı olmamalıdır. Aksi halde imandan sonra küfre döndürülmeleri tehlikesi vardır. (3/100) Unutmamak lazım ki, Ehlikitap'ın arzuladığı şeylerden biri de Muhammedi müminlerin imandan sonra tekrar küfre sapmalarıdır. Bunun tahrik edici sebebi de 'onların içlerindeki kıskançlık'tır. (2/109) Bu kıskançlığı, Muhammedi müminlerin, vahyin tümüne inanmış olmalarından kaynaklanan enginlik tahrik ediyor. (35/59)

Bunlar, Muhammedi müminlere nefretlerinden dolayı, görünür ve görünmez putlara inanıp küfre saplanmış insanları Kur'an'a inananlardan daha ermiş görme yönüne bile giderler. (4/51)

Ehlikitap'ın bu genel tavrına uymayan istisnalar yok değildir. Kur'an, genel planda tevhit dairesi içinde gördüğü Ehlikitap'ın seçkin ruhlu zümrelere de sahip bulunduğunu açıkça söylemekte ve hatta bu zümreleri övmektedir. Âli İmran, 113-115. ayetler şöyle diyor:

"Onların hepsi bir değildir. Ehlikitap içinden Allah için baş kaldıran/Allah huzurunda el bağlayan/hak ve adaleti ayakta tutan/kalkınıp yükselen bir zümre de vardır; gece saatlerinde secdelere kapanmış olarak Allah'ın ayetlerini okurlar. Allah'a ve ahiret gününe inanırlar, iyilik ve güzelliği belirlenmiş olana özendirirler, kötülük ve çirkinliği belirlenmiş olandan sakındırırlar. Hayır işlerde yarışırcasına koşarlar. İşte bunlar hayra ve barışa yönelik hizmet üretenlerdendir. Yapmakta oldukları/yapacakları hiçbir hayır, nankörlükle karşılanmayacak/karşılıksız bırakılmayacaktır. Allah, takva sahiplerini çok iyi bilmektedir."

Demek oluyor ki Ehlikitap içinde Allah'ın sevgili kulları da vardır. Kur'an "Onların çoğu yoldan çıkmıştır" diyerek bir kısmının istikamet ve cennet ehli olduğunu vurguluyor. Bu istisnaî grubun Hristiyanlar bölümünü anlatan Kur'an ayetleri ise gerçekten çok duygulandırıcı ifadelerle, anılan seçkin zümreyi övmektedir, (bk. burada Hristiyanlar mad.)

Kur'an'ın şu anlattığımız yaklaşımı sergileyen ayetlerindeki tespitleri, "Ehlikitap'ın Müslüman olanlarını anlatıyor" şeklinde kayıtlamak, bağnaz bir yorumdur; yanlıştır. Kur'an'ın mesajındaki evrensel rahmeti, enginliği insafsızca boğmaya kalkmaktır. Müslüman olanların iyilikleri Ehlikitap diye söze girerek neden

anlatılsın? Bu ayetlerde açıkça, Ehlikitap'tan bahsediliyor, ehli İslam'dan veya Muhammed ümmetinden değil. Bunda şaşılacak bir yön de yoktur. Kur'an, ebedî kurtuluşu tevhide bağlamıştır ve tevhidin üç şartını Allah'a iman, ahirete iman ve salih amel diye açıkça koymuştur. Tevhide imanda peygambere iman şartı yoktur. Son Peygamber'e iman, kemal şartıdır, yeterlilik şartı değil, (bk. burada, İman mad.)

O halde, Ehlikitap'ın bir kısmı, Allah'a, ahirete inanıp salih ameller işleyerek kurtuluşun asgari şartlarını yerine getirip kurtulabilir. Kur'an'ın söylediği budur. Kur'an'ın insanlığa verdiği bu imkânı, Allah'ın ayetlerini "Ulema böyle dedi, fukaha şöyle diyor" lakırdılarıyla tahrif ederek geri almaya kimsenin hakkı yoktur. Allah'ın kelamında açıkça ifade edilmiş bir gerçeği kişisel yorumlarla sağa-sola çekmeye yeltenmek, büyük bir bühtandır. Kur'an'ın karara bağladığı bir meselede ulema görüşünün ne değeri olabilir? Yoksa Allah'ın eksik bıraktığı noktalar var da onları ulema mı tamamlıyor?

Kur'an, ayrıca, Ehlikitap'ın az bir kısmının ilahî ayetlerin tümünü kabul ettiğini, bu az kısmın, kendi dış patentini korumakla birlikte, Son Peygamber'e gelen vahye iman ettiğini ve bu zümrenin kurtulmuş, cennetlik kullar olduğunu söylüyor. Bunu tevile hiç kimse muktedir değildir. Kur'an biraz daha yukarı bir boyutta, şöyle diyor:

"O kendilerine kitap verilmiş olanlardan bir kısmı, sana vahyedilenle ferahlık duyarlar." (Ra'd, 36)

Kur'an, Ehlikitap içindeki kurtulmuş zümrenin varlığını doğrudan ifadelerle ilan ettiği gibi, dolaylı ifadelerle de vermiştir. Haşr suresi 2. ve 11. ayetlerle Beyyine suresi 1. ve 6. ayetler 'ehlikitaptan küfre sapmış olanlar' ifadesine yer veriyor. Bu demektir ki, Ehlikitap'ın kâfir olmayanları da vardır ve bunun nasıl olduğunu yukarıda gördük. Müddessir suresi 31. ayet ise, bir konuda müminlerle Ehlikitap'ı aynı çizgide göstermiş, bu iki kitlenin karşıtı olan kitleyi 'kâfirler' diye anmıştır ki, bu da Ehlikitap'tan bir kısmının mümin başlığı altına girdiğini ifade eder.
Âli İmran suresi 199. ayet çok daha açıktır:

"Ehlikitap'tan öyleleri var ki, Allah'a, size indirilene ve kendilerine indirilene inanırlar. Allah karşısında ürperirler; Allah'ın ayetlerini

basit bir ücret karşılığı satmazlar. İşte bunlar için Rableri katında kendilerine özgü ödüller vardır. Allah, hesabı, çabucak görür."

Hac suresi 40. ayet, Ehlikitap'ın mabetlerini (savma'a ve havralar) Müslüman mescitlerle birlikte anmakta ve bu üç tür mabette Allah'ın çok çok zikredildiğini beyan etmektedir, (bk. burada, Mescid mad.) Bu da gösterir ki, Ehlikitap, genel çerçevede ehli tevhittir.

Kısacası, Ehlikitap'ın tamamı, ebedî kurtuluşu yitirmiş kâfirler değildir. Onların, Allah'a ve ahirete gereğince inananlarının 'amelleri inkâr olunmaz, karşılıksız kalmaz'. (3/115) Onların öyle ahlak ve fazilet sahibi olanları vardır ki, 'ona kantarlar çekisiyle altın, gümüş emanet etsen, onu sana aynen iade eder.' (3/75) Bunu söylemek, 'onlar içinde kendisine emanet edilen bir kuruşu bile geri vermeyen' (3/75) kötü ruhluların varlığını inkâr ile onların hepsini aklamak değildir.

MÜSLÜMAN OLMAYAN CENNETE GİDEMEZ!

Hiçbir Muhammedi mümin, Batılı emperyalist sömürgecileri aklamanın gayreti içinde olmaz. Ancak biz, Kur'an'ın söz aldığı yerde susmanın gereğini yerine getirmek borcundayız. Bu susma, bizim nefsimize ağır gelse de bunu yapmak zorundayız. Kur'an, bir konuda, düşman bildiklerimize dahi bağış, merhamet, hatta övgü getirse bunu saygıyla karşılamalıyız. Allah'a "Niye böyle yaptın?" demeye gelecek tavırlara girmek, talihsizlik olur.

Kur'an'ın bazı ayetlerini yorumlarken, "Yahudi ve Hristiyanlar da cennete gidecektir" veya "Mesihî, Musevî Müslümanlar da cennete gidecektir" gibi, Batı emperyalizminin temsilcilerine cennet tapusu vermeye kalkanlar çıkmaktadır. Bir defa, Kur'an, 'Mesihî müslüman" veya 'Musevî müslüman' diye bir tabire değil açıkça, ima yoluyla bile yer vermez. Müslüman sıfatı tek kelimelik bir sıfattır ve tanımı Kur'an tarafından verilmiştir. Bu tanımı, "Biz Haçlı emperyalizmin kodamanlanyla diyalog yapacağız" diyerek emperyalizmin hesabına uydurmaya kimse yetkili değildir. Batı emperyalizmiyle işbirliği içine girmiş, Ilımlı İslamcı bazı çıkar çevrelerinin Batılılara yaranmak için uydurdukları bu Kur'an dışı tabirleri haklı olarak eleştiren bazıları da "Müslümanlardan

başkası cennete gidemez ve Müslüman biziz, çünkü bizim nüfus kâğıtlarımızda Müslüman yazıyor. O halde cennete sadece biz gideceğiz" diyerek başka bir yanlışa imza atmaktalar.

Bu iddiaların ikisi de temelden sakattır, Kur'an dışıdır. Peki, Kur'an'ın dediği nedir?

Burada bütün mesele, "Müslüman kimdir?" sorusunda veya 'Müslümanlığın tayini' konusunda belirginleşmektedir. Geleneksel İslam anlayışı, Müslüman olmayı nüfus kâğıdında 'Müslüman' kaydının bulunmasına bağlamaktadır. İşte yanılgının kaynağı, bu anlayıştır. Nüfus kayıtlan, Allah için de Kur'an için de hiçbir anlam ifade etmez. Hucurât suresi 14. ayete göre, kişinin "Ben Müslümanım" demesi bile Allah katında belirleyici değildir. Allah ve Kur'an başka belgeler aramaktadır. Ve o belgeler Kur'an'ın iki ayetinde (Bakara 62, Mâide 69) özetlenmiştir.

Tekrar soralım:

Hüküm, nüfus memurlarının kayıtlarına göre mi verilecektir, Allah'ın kayıtlarına göre mi?

Biz, hükmü, Allah'ın kayıtlarına göre vermeyi esas alanlardanız. Buna göre, Bakara 62 ile Mâide 69'daki 'kurtuluşa ermiş olmanın yani Müslümanlığın yeterlilik şartlan 'nı yerine getiren herkes cennete gidecektir. Bunun ifade şekli, "Yahudi ve Hristiyanlar da cennete gidecektir" asla değildir. Bunun ifade şekli, "Müslüman olanlar cennete gidecektir" söylemidir. Elverir ki "Müslüman kimdir?" sorusunun cevabını geleneksel din taassubundan değil, Kur'an'dan alalım! (Bu konunun ayrıntılarını burada, İman maddesinde vereceğiz.)